

UPPSALA
UNIVERSITET

YTTRANDE

2023-12-06 Dnr UFV 2023/1742

Socialdepartementet

Box 356
SE 751 05 Uppsala

Besöksadress

Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare

August Aronsson

Telefon

018-471 57 93

www.uu.se

August.aronsson@uu.se

Remiss rörande promemorian Effektiv och behovsbaserad digital vård (Ds 2023:27)

Uppsala universitet har anmodats att lämna svar på rubricerad remiss.

Bifogat yttrande har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av universitetslektor Maria Hägglund, institutionen för kvinnors och barns hälsa, universitetslektor Mats Martinell, institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap och professor Ulrika Winblad, institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap. Fakultetshandläggare August Aronsson har tillhandahållit administrativt stöd.

Kort sammanfattning

Arbetsgruppen tillstyrker i huvudsak förslaget. Arbetsgruppen lämnar en stark principiell rekommendation och några mindre kommentarer.

Övergripande generella synpunkter

Arbetsgruppen tillstyrker i huvudsak förslaget. Arbetsgruppen ser ett stort behov av att enhetliggöra systemet och motverka den stora fördyrning och styrning mot digital utomlänsvård som blivit en oförutsedd effekt av lagen om valfrihetssystem. Lösningarna som föreslås är i huvudsak välavvägda och ändamålsenliga.

Arbetsgruppsgruppen vill dock understryka vikten av att förslaget genomförs på rätt sätt. Att vården ska erbjuda distanskontakt får aldrig tolkas som att den enskilde patienten i första hand måste acceptera distanskontakt, eller upplever detta. Lagstiftarens avsikt är tydlig, men det är av yttersta vikt att intentionen förmedlas till vårdgivarna och att den är ledande på alla nivåer när förslaget ska implementeras. Annars ser arbetsgruppen risk för ett sluttande plan mot en genomgripande förändring av hur vården fungerar, där viktiga aspekter av patientkontakten går förlorad och stora patientgrupper förfördelas, i enlighet med de risker som utredningen bland annat diskuterar på s. 140.

Med avseende på genomförandet vill också arbetsgruppen betona vikten av att behovs- och lämplighetsbedömningen implementeras på rätt sätt, att kriterierna för detta blir ändamålsenliga och att själva bedömningen görs på rätt nivå. Mer om detta nedan.

Kommentarer och ändringsförslag

Regionerna ska erbjuda distanskontakt om det inte bedöms vara nödvändigt att vården utförs genom fysisk kontakt (avsnitt 9.4) (s. 8)

YTTRANDE

2023-12-06 Dnr UFV 2023/1742

Se ”Generella kommentarer” ovan.

Patientens hemregion ska inte vara skyldig att ersätta kostnaden för distanskontakter som erbjuds av en annan region om distanskontakten inte har föregåtts av en adekvat behovs- och lämplighetsbedömning enligt grunder som beslutas av den region som erbjuder vården (avsnitt 9.5) (s. 8)

Detta förslag förutsätter en form av triagering som föregår patientbesöket. Någon måste göra en bedömning av huruvida det är nödvändigt att vården utförs genom fysisk kontakt. Denna triagering måste genomföras korrekt och enhetligt. Se kommentar nedan till s. 12 och s. 157ff.

Vid utomlänsvård som sker genom distanskontakt ska patienten betala de vårdavgifter som tillämpas i patientens hemregion (avsnitt 9.6) (s. 9)

Detta är en rimlig åtgärd som troligen kommer att reglera marknaden på ett bra sätt.

Utbildning i förmågan att använda digitala verktyg (s. 10, s. 147ff)

Denna utbildning är redan ett obligatoriskt inslag på det nya sexåriga läkarprogrammet och det är självklart att det borde ingå i alla vårdutbildningar. Utbildningen bör gälla generella kunskaper, och kunskapsmålen bör vara de samma för alla. Läkarprogrammets formuleringar kan med fördel kopieras till övriga utbildningar. Det bör dock preciseras att det utbildningen gäller just generella kunskaper, inte specifika verktyg, som i stället bör ligga på vårdarbetsgivarna.

Stöd för implementering av digitala verktyg för att möta patienter genom distanskontakt(s. 149)

Det är korrekt att lägga utbildning i specifika digitala verktyg på arbetsgivarnivån. Det är också bra att Socialstyrelsen får ta fram ett handfast stöd för detta.

Sammanställning av forskning för när det lämpar sig respektive inte lämpar sig med hälso- och sjukvård via distanskontakt (s. 150)

Arbetsgruppen anser att det är olyckligt att specificera SBU i det här avseendet. Frågan är väldigt komplex och det är inte på förhand givet att SBU alltid besitter den bästa kompetensen. Arbetsgruppen menar också att förslaget är för smalt formulerat i termer av uppdraget till myndigheten. Att formulera uppdraget som att sammanställa forskning om ”när det lämpar sig respektive inte lämpar sig med hälso- och sjukvård via patientkontakt” är en grov förenkling av områdets komplexitet, och om man vill ha data som går att använda måste uppdraget specificeras.

Regeringen bör uppmuntra och stimulera forskning kring digitala tjänster och distanskontakter inom den öppna vården (s. 151)

YTTRANDE

2023-12-06 Dnr UFV 2023/1742

Arbetsgruppen tillstyrker principiellt, dock får ökningen av anslag inte ske på bekostnad av något annat – i så fall måste lagstiftaren specificera och motivera vilket forskningsområde som ska prioriteras ner i stället.

Partnerskapet till stöd för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård bör tilldelas finansiering för utformning av kriterier för behovs- och lämplighetsbedömningen (s. 12 och s. 157ff.)

Arbetsgruppen uppfattar att det är otydligt var behovs- och lämplighetsbedömningen är tänkt att ske. Om det görs på individnivå i vården tar det resurser som måste tas någon annanstans ifrån. Begreppet skulle behöva problematiseras ytterligare, i synnerhet då det är centralt för hela förslaget genomförande. Om det inte blir rätt från början kan det få mycket allvarliga konsekvenser.

Rekommendation: Teknikneutral uppföljning (s. 171)

Arbetsgruppen tillstyrker att ersättningen ska vara teknikneutral i högre grad än nu.